

درسنامه مربیان شطرنج

طرح درس تمرین‌های قدم به قدم

گام ۱

www.achmazstore.ir

راب برونیا
کورفان ویخردن

ترجمه و تنظیم
شهرام فخر عبداللہی
منصورہ آزادواری

درسنامه مریان شطرنج

طرح درس تمرین های قدم به قدم

www.achmazstore.ir

www.achmazstore.ir

■ سرشناسه: برونیا، روب، ۱۹۴۷ - ۲۰۰۵م. Brunia, Rob. ■ عنوان و نام پدیدآور:
درسنامه مربیان شطرنج: طرح درس تمرین‌های قدم‌به‌قدم گام ۱ / راب برونیا، کور فان
ویخردن؛ ترجمه و تنظیم شهرام فخرعبداللهی، منصوره آزادواری؛ ویراستار آرش آلمانی.
■ مشخصات نشر: تهران، شباهنگ، ۱۴۰۱. ■ مشخصات ظاهری: ۱۴۰ ص: مصور.
■ شابک: ۱ - ۲۹۶ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸ ■ وضعیت فهرست‌نویسی: فیپا ■ یادداشت: عنوان
اصلی: Learning Chess: Manual for Chess Trainers Step 1, 2004. ■ موضوع: شطرنج -
راهنمای آموزشی ■ موضوع: Chess -- Study and Teaching ■ شناسه افزوده: ویخردن، کور فان
■ موضوع: Wijgerden, Cor Van ■ شناسه افزوده: فخرعبداللهی، شهرام، ۱۳۴۷ -، مترجم ■
شناسه افزوده: آزادواری، منصوره، ۱۳۵۱ -، مترجم ■ رده‌بندی کنگره: GV ۱۴۴۵ ■ رده‌بندی دیویی:
۷۹۴/۱۰۷ [ج] ■ شماره کتابشناسی ملی: ۹۰۷۸۲۷۴

درسنامه مربیان شطرنج

طرح درس تمرین های قدم به قدم

گام ۱

راب برونیا

کور فان ویخردن

www.achmazstore.ir

ترجمه و تنظیم
شهرام فخر عبداللهی
منصوره آزادواری

انتشارات شباهنگ

درسنامه مربیان شطرنج

www.achmazstore.ir

طرح درس تمرین‌های قدم به قدم

گام ۱

راب برونیا، کور فان ویخردن

ترجمه و تنظیم

شهرام فخر عبداللهی، منصوره آزادواری

ویراستار: آرش آلمانی

صفحه‌آرایی شهرام فرجی

لیتوگرافی زیتون، چاپ پارمیدا، صحافی آذین

چاپ یکم ۱۴۰۱، شمارگان ۵۰۰ جلد

شابک ۱ - ۲۹۶ - ۱۳۰ - ۶۰۰ - ۹۷۸

ISBN 978 - 600 - 130 - 296 - 1

حقوق چاپ، نشر و پخش این اثر محفوظ است.

انتشارات شاهنگ

مرکز پخش خیابان انقلاب، خیابان شهدای ژاندارمری، پلاک ۶۰، تلفن ۶۶۹۶۴۲۳۵ - ۶

فروشگاه ۱ خیابان انقلاب، روبه‌روی دانشگاه تهران، پلاک ۱۱۹۴، تلفن ۶۶۴۹۱۰۹۸

فروشگاه ۲ خیابان انقلاب، خیابان فروردین، ساختمان ناشران، پلاک ۲۷۳، تلفن ۶۶۹۵۳۶۰۹ - ۱۰

۷	یادداشت مترجم
۹	یادداشت نویسنده
۱۱	پیشگفتار
۳۹	درس ۱ صفحه و مهره‌های شطرنج
۴۵	درس ۲ حرکت مهره‌ها
۵۲	درس ۳ حمله و گرفتن مهره
۶۰	درس ۴ پیاده
۶۸	درس ۵ دفاع
۷۶	درس ۶ کیش
۸۳	درس ۷ مات کردن ۱
۹۰	درس ۸ مات کردن ۲
۱۰۰	درس ۹ قلعه رفتن
۱۰۶	درس ۱۰ تعویض سودبخش
۱۱۲	درس ۱۱ حمله‌ی دوجانبه
۱۱۸	درس ۱۲ مساوی یا پات
۱۲۴	درس ۱۳ مات با وزیر
۱۲۹	درس ۱۴ آن‌پاسان
۱۳۲	درس ۱۵ ثبت حرکات
۱۳۷	واژه‌نامه

یادداشت مترجم

به نام خدای رنگین کمان

بدون شک نقش مربی در پیشرفت و شکوفایی استعداد ورزشکاران بر هیچ کس پوشیده نیست؛ وظیفه مربی کمک به بازیکنان برای تشخیص و تقویت توانایی‌های آنها است. چه بسا استعدادهای فراوانی که به علت عدم وجود مربی اصلاً شناسایی نشده‌اند چه برسد به اینکه به درجه شکوفایی برسند. و چه بسیار استعدادهای فراوانی که اگر امروز موفق هستند فقط به علت توانایی خودشان نبوده است.

در سال‌های اخیر به همت دوستان و همکاران گرامی تلاش بسیار خوبی برای تدوین کتاب‌های گوناگون شطرنج انجام شده است که می‌توان آثار آن را در پیدایش استعدادهای جدید و اشتیاق خانواده‌ها برای حضور فرزندان‌شان در کلاس‌های شطرنج مشاهده کرد. اما در میان آثاری که تاکنون به چاپ رسیده، جای خالی کتابی که به صورت حرفه‌ای به موضوع مربیگری شطرنج بپردازد بسیار به چشم می‌آید. خدا را شاکر هستم که بعد از ترجمه و تنظیم شش جلد کتاب کار از مجموعه «سیستم آموزشی قدم‌به‌قدم شطرنج»، با یکی از مهم‌ترین کتاب‌های این مجموعه «درس‌نامه مربیان شطرنج» با همکاری خانم زهرا آزادواری در خدمت شما بزرگواران هستم.

کتاب پیش‌رو علاوه بر آموزش مطالب مهم و کلیدی برای مربیان، می‌تواند راهنمای بسیار خوبی برای والدینی باشد که می‌خواهند در آموزش به فرزندان‌شان کمک کنند. از آنجایی که مدارس خاستگاه پیشرفت ورزش هر کشوری است می‌توان از این کتاب در مدارس برای آموزش مفاهیم پایه شطرنج استفاده کرد. ناگفته نماند هنگام ترجمه و تنظیم این کتاب، به رغم تجربه ۱۵ سال مربیگری، مطالب بسیار مفیدی از این کتاب فرا گرفتم. از این‌رو مطالعه این کتاب را به تمام مربیان محترم کشور توصیه می‌کنم. شاید که گام مؤثری هر چند کوچک برای پیشبرد شطرنج کشور عزیزمان ایران باشد.

شهرام فخر عبداللهی

یادداشت نویسنده

سیستم آموزش گام به گام روشی است که رسماً مورد تأیید فدراسیون شطرنج هلند است. روشی که به صورت آکادمیک در بیشتر مدارس و باشگاه‌های شطرنج هلند و بلژیک مورد استفاده قرار می‌گیرد. این دوره‌ی آموزشی شامل شش کتاب کار است که برای هر گام سه یا چهار کتاب تمرین و همچنین یک کتاب درسنامه برای مربیان و آموزگاران در نظر گرفته شده است. درسنامه گام ۱ برای والدین نیز مناسب است.

این روش، با توجه به جنبه‌های روان‌شناختی، بازی شطرنج را به شیوه‌ای ساده و قابل درک برای استفاده عموم (بازیکنان با استعداد شش سال به بالا) آموزش می‌دهد و از مشکلاتی که در سایر روش‌ها کودکان با آن مواجه هستند دور است. همچنین این روش، تمام قواعد و مهارت‌های لازم را که برای تبدیل شدن به یک بازیکن باشگاهی ضروری است آموزش می‌دهد و موانعی را که باعث می‌شود تا بازیکنان پایین‌تر از سطح واقعی خود بازی کنند از میان برمی‌دارد.

در گام ۱ همه‌ی قوانین اساسی بازی شطرنج آموزش داده می‌شود و توجه ویژه‌ای به پیشبرد مهارت‌های پایه و ضروری بازی شطرنج دارد. در مقایسه با سایر روش‌های آموزشی، روش گام به گام زنجیره‌ای کامل و بی‌نظیری از مطالب آموزشی را در اختیار مخاطبان قرار می‌دهد و تا حد امکان سعی شده آموزش مات کردن را به تعویق بیندازد. شاید به نظر عجیب و باورنکردنی به نظر بیاید اما تا به امروز، ثابت شده که این رویکرد کاملاً نتیجه‌بخش بوده است. اگر کودکان زمان کافی برای بازی و تمرین بگذارند، بازی شطرنج را به خوبی فرا خواهند گرفت.

امیدوارم از این درس‌های شطرنجی لذت ببرید.

روش آموزشی گام به گام در گام اول به همه ی قوانین (قواعد) بازی شطرنج می پردازد و همچنین توجه ویژه ای به مهارت های پایه ای و ضروری انجام بازی دارد. به نظر می رسد مطالب آموزشی این گام ابتدایی و بسیار ساده است. در واقع برخی از مربیان موفق می شوند این گام را در سه ماه و یا کمتر به انجام برسانند؛ رویکردی که به هیچ وجه توصیه نمی شود. تکنیک های پایه ای شطرنج مانند مات کردن، نیاز به یک دوره ی طولانی تر برای یادگیری دارد. بهتر است یک برنامه یک ساله تدوین کنید تا مهارت های پایه ای برای کودکان نهادینه شود (البته استثنا همیشه وجود دارد). در این گام فقط بگذارید دانش آموزان بازی کنند. نگران نباشید! در گام های بعدی به راحتی می توانید از دست رفته را جبران کنید.

www.achmazstore.ir

کودکان و شطرنج

بازی شطرنج جذابیت بی نظیری برای کودکان دارد. شکل مهره های شطرنج و چگونگی حرکت آنها، کودک را مجذوب خود می کند. شطرنج بازی ای است که در آن کودکان می توانند خود را در جایگاه رهبر ببینند و پی آمد رفتارهای خود را ببینند. در شطرنج برخلاف بازی «بینگو» یا «مونوپولی» چیزی با عنوان خوش شانسی یا بد شانسی وجود ندارد. کوتاه سخن، کودکان شطرنج را یک بازی بسیار خوب و شاید حتی بسیار جذاب می دانند.

به طور کلی می توان گفت که درک مفاهیم شطرنج و پیشرفت کودکان در این بازی مرحله ای و آرام آرام شکل می گیرد. می توان این روند را به ترتیب زیر توصیف کرد:

۱. مرحله آمادگی (مهره خوردن)

۲. مرحله مقدماتی (آزمون و خطا)

۳. مرحله متوسطه (مات)

۴. مرحله پیشرفته (تمپو)

۱. مرحله آمادگی (مهره خوردن)

پس از یادگیری حرکت و گرفتن مهره‌ها، بازی شطرنج به یک اتفاق لذت‌بخش برای کودکان تبدیل می‌شود که اولی‌س هدف آن، خوردن مهره‌های حریف بدون هیچ ملاحظه‌ای است. به‌طوری که پس از گرفتن مهره‌های حریف آنها را مرتب در کنار صفحه و ترجیحاً جلوی خود می‌چینند و دائماً به شمردن غنیمت‌های جنگی‌شان می‌پردازند. حتی اگر برای مدتی هیچ مهره‌ای نگیرند باز هم به شمردن ادامه می‌دهند. در واقع برای کودکان مهره خوردن به هدف اصلی بازی تبدیل می‌شود. برای خیلی از آنها حتی مهم نیست که چه مهره‌هایی از دست می‌دهند. آنها حتی زمانی که مفهوم مات کردن را می‌دانند و تا حدودی قادر به اجرای مات نیز می‌باشند، باز هم به مهره خوردن ادامه می‌دهند. کودکان مهره‌ای را انتخاب و با آن شروع به شکار می‌کنند (هر کودک کی انتخاب خاص خود را دارد) اگر در حین بازی آن مهره گرفته شود، نوبت مهره بعدی می‌رسد. وقتی یکی از بازیکنان مات می‌شود، که غالباً هم به‌طور تصادفی اتفاق می‌افتد، هر دو بازیکن شگفت‌زده می‌شوند. آنها همچنان ترجیح می‌دهند که به بازی ادامه دهند. جمله «شما مات شده‌اید» با جواب «بله! اما من وزیر شما را گرفتم» مواجه می‌شود.

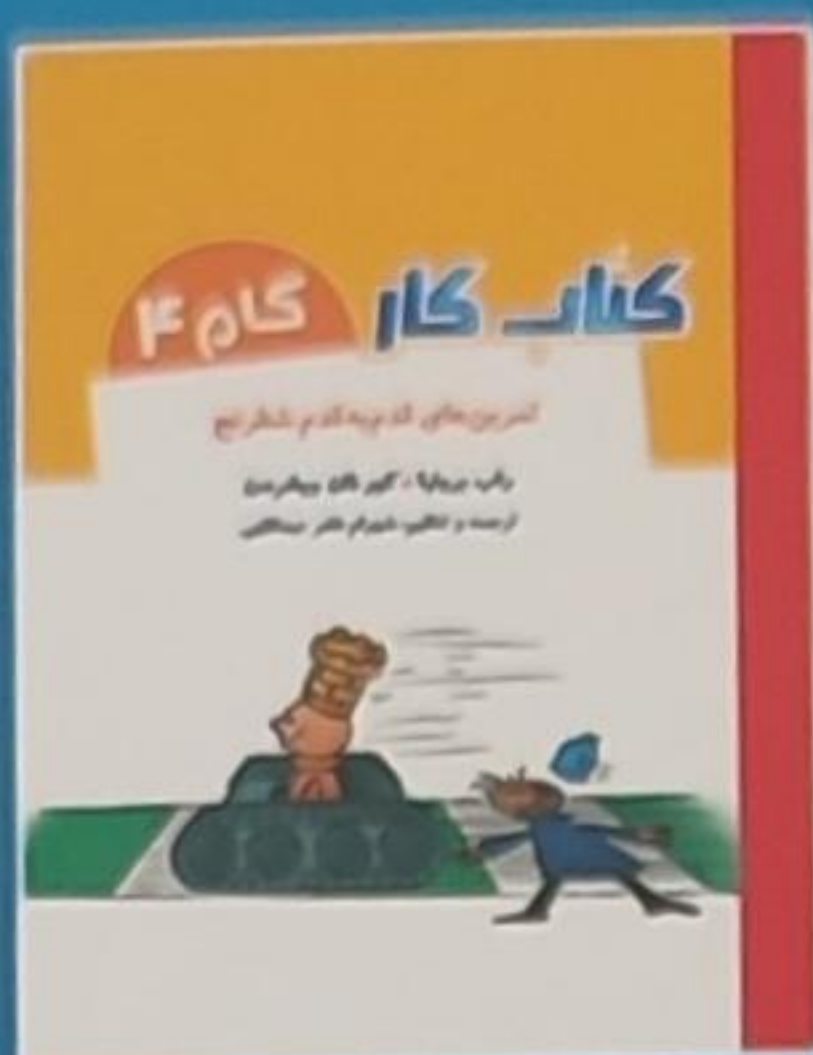
www.achmazstore.ir

۲. مرحله مقدماتی (آزمون و خطا)

مرحله‌ی مقدماتی دوره‌ای است که کودکان هنوز درگیر مهره‌ها هستند اما با کمی ملاحظه‌ی بیشتر نسبت به مرحله قبل و این موضوع به راحتی قابل شناسایی است. ما این دوره را مرحله مقدماتی یا آزمون و خطا می‌نامیم. می‌توان گفت که در این دوره کودکان حرکت مهره‌ها را روی صفحه با آزمون و خطا کشف و به مرور مهارت‌های لازم را کسب می‌کنند. آنها دیگر در حرکت دادن مهره‌ها دچار تردید نمی‌شوند. مرحله‌ی بسیار مهم و سرنوشت‌سازی خواهد بود اگر مربیان اجازه دهند که هر شطرنج‌آموز متناسب با سطح و سرعت خودش از این مرحله عبور کند. یکی از ویژگی‌های این روش آن است که شطرنج‌آموزان در مراحل بعدی به راحتی مهره از دست نخواهند داد.

۳. مرحله متوسطه (مات)

در این مرحله شطرنج‌آموزان اهمیت کنترل خانه‌ها را فرا خواهند گرفت و به این نکته پی خواهند برد که حرکت مهره‌ها نه تنها روی سایر مهره‌ها بلکه بر خانه‌های شطرنج نیز تأثیرگذار خواهند بود. تنها در صورتی به این مهم دست پیدا خواهند کرد که در مرحله قبلی به مهارت کامل رسیده باشند. گاهی شطرنج‌آموزان به دنیای جدید (مرحله متوسطه) بدون آنکه به‌طور کامل مرحله قبلی را به خوبی درک کرده باشند وارد می‌شوند، فرایندی که باعث افزایش اشتباهات غیر ضروری در بازی کودکان می‌شود؛ اتفاقی که زمان زیادی از آنها خواهد گرفت تا بتوانند از آن عبور کنند.

سیستم آموزش گام به گام روشی است که رسماً مورد تأیید فدراسیون شطرنج هلند است. روشی که به صورت آکادمیک در بیشتر مدارس و باشگاه‌های شطرنج هلند و بلژیک مورد استفاده قرار می‌گیرد. این دوره‌ی آموزشی شامل شش کتاب کار است. برای هر گام سه یا چهار کتاب تمرین و همچنین یک کتاب **درسنامه** برای **مربیان و آموزگاران** در نظر گرفته شده است. درسنامه گام ۱ برای والدین نیز مناسب است.

این روش، با توجه به جنبه‌های روان‌شناختی، بازی شطرنج را به شیوه‌ای ساده و قابل درک برای استفاده عموم (بازیکنان با استعداد شش سال به بالا) آموزش می‌دهد و از مشکلاتی که در سایر روش‌ها کودکان با آن مواجه هستند، به دور است. همچنین این روش، تمام قواعد و مهارت‌های لازم را که برای تبدیل شدن به یک بازیکن باشگاهی ضروری است آموزش می‌دهد و موانعی را که باعث می‌شود تا بازیکنان پایین‌تر از سطح واقعی خود بازی کنند از میان برمی‌دارد.

انتشارات شباهنگ

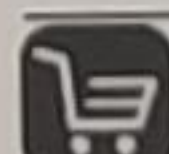
www.shabangbook.com

برای مشاهده قیمت به روز این کتاب به سایت
achmazstore.ir مراجعه نمایید.

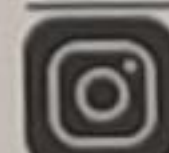
ISBN 978-600-130-296-1

9 786001 302961

shabangbook.com

shabang_pub

shabang_books

info@shabangbook.com